

Växtråd från Zetas fin smakarens trädgård

Gör så här med

ROSOR

Rosor är en mångformig växtgrupp med stort användningsområde. Det finns marktäckande, buskformiga och klättrande sorter, gammeldags med doft och charm eller moderna som blommar hela sommaren. En del är ömtåliga, andra mycket härdiga.

Rosor är oftast okulerade dvs ädelrosen (sorten) växer på en grundstam och inte på sin egen rot. Förädlingsstället syns som en liten knöl under grenarna. Rosor på egen rot förekommer också.

JORD OCH LÄGE

Rosor vill ha mycket sol och gärna skydd mot hårda vindar. Jorden ska vara närings- och mullrik och något lerhaltig. Det finns dock arter som föredrar en mer sandig och torr jord, t ex pimpinellrosor och vresrosor.

Rosor är känsliga för sk jordtrötthet. Om det tidigare vuxit rosor på platsen bör man byta ut jorden.

INKRUKAD ELLER KRUKODLAD ROS?

Rosor säljs både som inkrukade och krukodlade plantor. Inkrukade rosor har helt kala grenar och förvaras i kruk med torv runt de bara rötterna. Dessa rosor planteras vår och höst. Ibland doppas grenarna i paraffin för att minska avdunstningen. Detta skikt försvinner av sig självt.

Krukodlade rosor blir allt vanligare. Det är plantor som odlats och rotat sig i kruk. De finns

i butik från och med juli. En fördel med dessa är att man ser plantorna i blom, dessutom kan de planteras hela säsongen.

PLANTERING

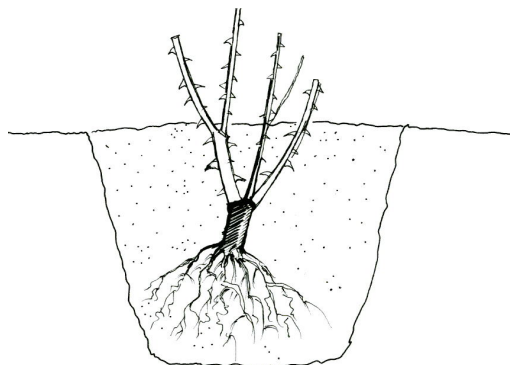
Förbättra den befintliga jorden med kompost och välbrunnen kogödsel eller rosjord i säck. Mylla även ner en näve benmjöl/m². Gräv en grop som med god marginal rymmer rötterna eller krukklumpen, ca 60 cm djup och lika bred. Vattna i gropen före plantering.

Inkrukade rosor: Före plantering är det bra att doppa rosens rötter i en hink med lervälling dvs vatten som blandats upp med jord. Tag bort kruk (torven kommer då att ramla av), sätt ner plantan i hinken och låt dra några timmar. Välj gärna en mulen eller regnig dag för plantering!

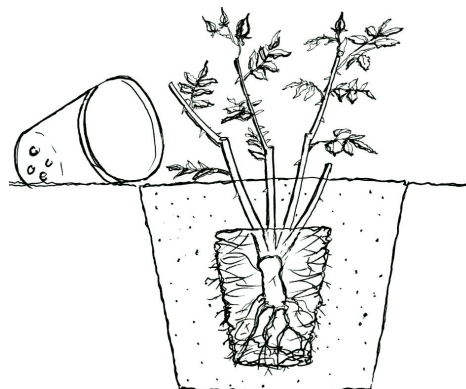
Gör en liten kulle i botten av gropen och sprid ut rosens rötter över den. Om rötterna är för långa så klipp av dem en bit i stället för att böja dem i gropen.

Fyll på med jord till hälften, tryck till med fingrarna så att rosen står rakt, och vattna ca 10 liter. Fyll på med resten av jorden, tryck till och vattna ytterligare en gång, ca 10 liter.

Krukodlade rosor: Sänk ner krukklumpen i en hink med vatten, låt stå ett par minuter. Tag bort kruk och placera klumpen i gropen. Fyll på med jord till hälften, vattna ca 10 liter och fyll i resten av jorden. Vattna rejält igen, runt 10 liter.

Plantering av inkrukad ros. Okuleringsstället ska sitta 10–15 cm under markytan.

Plantering av krukodlad ros. Okuleringsstället ska sitta 10–15 cm under markytan.

VIKTIGT: Rosor planteras så att förädlingsstället/okuleringsstället hamnar 10–15 cm under markytan. Det gäller även krukodlade rosor som alltså i allmänhet måste sättas djupare än vad de står i salukrukan.

GÖDSLING

Om man jordförbättrat ordentligt behövs vanligtvis ingen extra näring första året. Gödsla rosorna året därpå, på våren–försommaren när plantorna kommit igång att växa. En näve Chrysan och ca fem liter kogödsel i mitten av juni är i de flesta fall en lagom dos per år.

Använd inte gödsel med snabbverkande kväve efter midsommar. Det driver på tillväxten och hindrar rosorna att invintra i tid. Benmjöl innehåller kväve i långsamverkande form och kan därför användas även på hösten.

VINTERTÄCKNING

Att kupa rosorna dvs göra en kulle av jord runt den nedre delen av grenarna förbättrar övervintringen hos främst rabattrosor och andra grupper av känsliga rosor.

Använd jord från rabatten eller tillför extra jord, grov kompost eller liknande. Använd **inte** torv, den suger åt sig vatten och kan bli som en isklump runt plantan!

Skydda på vårvintern med skuggväv eller granris mot stark sol, främst rabatt- och klätterrosor. Hur länge täckmaterialet ska sitta kvar beror på hur våren framskrider. Det kan tas bort när det inte längre är risk för hård frost, normalt någon gång under senare delen av april.

Att kupa ömtåliga rosor förbättrar övervintringen.

BESKÄRNING

Ingen beskärning behövs i samband med plantering. Rosorna är redan beskurna vid försäljningstillfället. **Beskärning åren som följer,** se generell översikt nedan.

Skär ner rabattrosorna hårt varje år.

Rabattrosor: beskärs hårt varje vår. Skär ned till ca 10–40 cm ovan jord. Beskärs på våren när björkarna börjar få ”musöron”.

Moderna buskrosor: beskärs i allmänhet ganska försiktigt. Gallra lätt och korta in grenarna till 50 cm. Beskärs på våren när björkarna börjar få ”musöron”.

Gammeldags buskrosor: gallring med 3–5 års mellanrum. Klipp bort gamla grenar ända ned till marken, ca en tredjedel av busken kan gallras ur. Beskärs på våren före knoppsprickning.

Tänk på att inte klippa årsskotten på de sorter som blommar på gammal ved. Då får du inga blommor nästa år.

Klätterrosor: beskärs lite varje år. Putsa lätt och klipp in om plantan blivit yvig. Gallra ur någon av de äldsta grenarna vart 3–5 år, 10–20 cm ovan mark. Beskärs på våren när björkarna börjar få ”musöron”.

Tänk på att inte klippa årsskotten på de sorter som blommar på gammal ved. Då får du inga blommor nästa år.

Gäller samtliga rosgrupper: Tag bort döda grenar och toppar samt grenar som växer inåt eller korsar varandra. Under sommaren ska vissnade och skadade blommor klippas bort för att underlätta ny blomning. Obs – gäller ej rosor som får vackra nypon.

BIOLOGISK BEKÄMPNING

Vissa sorter av rosor är känsliga för svampsjukdomar. Genom att behandla med Binab TF WP kan man få en viss förebyggande effekt mot svartfläcksjuka och rosrost.

Binab består av nyttiga Trichoderma-svampar som motverkar de skadliga svamparna. Trichoderma förekommer naturligt i jorden och Binab är ett helt biologiskt medel.

Spruta i förebyggande syfte på senhöst och tidig vår eller akut under säsong. Dosering 2–4 kryddmått Binab blandat med 5 liter vatten och ett par droppar såpa. Färdig blandning måste användas inom 1 dygn men oblandat pulver har lång hållbarhet i frys.

Binab TF WP finns i kassan!

Zetas Finsmakarens Trädgård
Blombacken 2, 141 70 Segeltorp
www.zetas.se